

Lektion 5

Tro

Tro og konsekvens

Alle mennesker tror på noget. På sig selv, på andre eller på Gud? Men hvor sidder troen henne? I hjernen eller hjertet? Er det naivt eller nødvendigt at tro? Hvordan er forholdet mellem tro og viden? Tro og tvivl? Og er troen en privatsag eller har den konsekvenser for, hvordan vi lever?

En fortælling om Johnson

En lille sjov fortælling fra konfirmandundervisningsmaterialet Con Dios.

Kaptajnen råber: "Johnson", hvorefter Johnson tager et skridt frem og siger:

"Javel, hr. kaptajn"

K: "Jeg har hørt noget meget sørgeligt, Johnson. Jeg har hørt, at du er kristen. Passer det?"

J: "Ja, hr. kaptajn."

K: "Sikke noget pjat! Soldater, kan I se Johnson?"

Alle: "Ja, hr. kaptajn."

K: "Kan I se gården her rundt om os?"

Alle: "Ja, hr. kaptajn."

K: "Kan I se Gud?"

Alle: "Nej, hr. kaptajn."

K: "Netop! Altså findes Gud ikke."

Johnson tier et øjeblik og siger så:

J: "Soldater, kan I se kaptajnens uniform?"

Alle: "Ja, Johnson"

J: "Kan I se alle hans medaljer?"

Alle: "Ja, Johnson."

J: "Kan I se hans forstand?"

Alle: "Nej, Johnson."

J: "Okay, men betyder det så, at den ikke findes?"

Tro og viden

Da Sovjetunionen i 1961 sendte det første menneske – Gagarin – ud i rummet, vendte han tilbage og kunne berette, at han ikke så Gud nogen steder. Altså, Gud eksisterede ikke. Den lille beretning kan vi grine lidt af – i dag er det nok de færreste, der vil trække den konsekvens, at hvis Gud ikke kan ses gennem

vinduet i et rumskib, så findes han ikke. Der er heller ingen i dag, der for alvor vil sætte sig for at modbevise Guds eksistens. For Gud er hævet over det, der kan ses, måles og vejes. Der er ingen videnskab, der hverken kan bevise eller modbevise ham. Men samtidig kan ingen være upåvirkede af, at vi lever i en tidsalder, hvor naturvidenskaben har revolutioneret verden. Vi ved mere i dag om alting end nogensinde før. Det gælder lige fra det største; universet og mælkevejene, til det mindste; atomerne, som det hele er opbygget af.

Den udvikling har betydet mindst to ting for troen på Gud og forestillingen om Gud:

1. Troen på Gud, som noget uendelig kompliceret
2. Troen på Gud som et reservat uden sammenhæng med den verden, vi lever i.

Troen på Gud som noget uendelig kompliceret.

At vi oplever Gud som noget uendelig kompliceret, giver sig f.eks. af spørgsmålet om, hvordan vi skal forestille os Gud i en verden, hvor naturvidenskaben har afdækket næsten alt. Giver det overhovedet mening at tale om Gud som skaber og som almægtig?

Vi kan ikke fraskrive Gud som skaber og vi skal søge at få tingene til at hænge sammen. Vi skal ikke vælge mellem troen på Gud og så naturvidenskaben. De to ting udelukker ikke hinanden. Man kan så spørge, om prisen ikke er, at Gud bliver reduceret til noget næsten ligegyldigt – i hvert fald fjerner forståelsen af Gud sig meget fra, hvad Bibelen siger om ham.

Troen på Gud som et reservat uden sammenhæng med den verden, vi lever i.

At forstå troen på Gud, som et reservat, uden sammenhæng med den verden vi lever i, kan man f.eks. erfare ved at surfe på nettet. Når det handler om tro, religion og Gud, så er alt muligt. Også det mest umulige. Mennesker vil tilsyneladende tro på hvad som helst: mirakler af enhver slags, at de har levet før, at stjernerne bestemmer over os, at vi kan kommunikere med de døde og så videre.

Det er alt sammen et eksempel på, at troen står i et modsætningsforhold til den verden, vi til daglig færdes i. Den bliver til et reservat for alle mulige og umulige synspunkter. Det er samtidig en måde at forsvare troen på. Ved at gøre troen til noget meget overnaturligt, siger man også, at man ikke kan kritisere den. At det er en verden for sig, som er helt anderledes end den verden, vi lever i. Det er – om man så må sige – tro uden hjerne! Og det er dybt problematisk.

Tro er så stærk en størrelse, at viden er troens ven – tro kan altid og skal altid holdes i ørene af det, vi ved. Der er så meget humbug og dårlig tro i verden, at man bliver nødt til at insistere på, at viden er godt. Viden kan aldrig nogensinde være forkert. Fordi den defineres af, at den kan bevises og efterprøves. Vi skal have det mod, at vores tro hele tiden skal være i samspil med det, vi ved. Tro hænger sammen med viden. I den forstand holder viden den ordentlige tro på plads.

Troen udvider horisonten og giver en større forståelse af verden.

Selvom tro og viden ikke er hinandens modsætninger, så er der alligevel stor forskel på de to. Viden forholder sig til fakta, mens troen snarere udtrykker en holdning til livet, eller troen er det lys vi tolker og forstår livet i.

Når vi tror på Gud som skaber, så handler det ikke om, at vi skal have en mening om, hvordan det er foregået, eller hvordan verden konkret er blevet til. Det handler derimod om, hvordan vi skal forholde os til livet, skaberværket og hinanden. Skabelsestanken betyder, at vi tolker virkeligheden på en bestemt måde eller ser den i et bestemt lys: Nemlig, at livet og verden er en gave fra Gud.

Ifølge den kristne skabelsestro skabte Gud verden i begyndelsen. Det hedder om mennesket, at det er skabt i Guds billede, og det er skabt til at herske over det øvrige skaberværk (1. Mos. 1,26 – 27). Det betyder, at livet på én gang både er en gave og en opgave. Det kan naturvidenskaben ikke forklare os – det er alene en tros-påstand, en tolkning af livet.

Og det er noget helt grundlæggende for tro i kristen forstand: Den giver os nye øjne at se med.

Hvad har troen på Gud som skaber af betydning for dit syn på dig selv, på verden og andre?

Nyskabelse

Gud skabte verden, hvorefter den faldt, da mennesket syndede. Da Gud blev menneske i Jesus Kristus, kom dette til at stå som midtpunkt heri. Da Jesus stod op af graven påskemorgen, skete der en nyskabelse, idet verden blev om ikke syndfri, så dog rensat for den synd, der sneg sig ind i skaberværket ved tidens begyndelse. I 2. Kor. 5,17 siger Paulus, at i Kristus er mennesket blevet en ny skabning.

Dette hænger nøje sammen med dåben, hvor mennesket bliver en ny skabning, indlemmet i Guds menighed (Rom. 6,3-4). Når vi bliver døbt, får vi et helt nyt liv (vi genfødes, hedder det). En nyskabelse finder også sted i nadveren, når vi modtager Kristi blod og legeme (1. Kor. 10,16), ligesom der sker en nyskabelse, hver gang der bliver forkyndt om Kristus. Nyskabelse sker også i hverdagen, når det gamle og dårlige viskes væk i Guds nåde, og en ny dag / mulighed står åben for os. Skabelsen er på den måde ikke bare en handling, der hører fortiden til, men Gud er den levende og stadigt virkende Skaber med og i sin nåde, der gives til alle skabninger.

Tro som dagligdags erfaring

Hvad er troen for en størrelse? Sidder den i hjernen, i hjertet eller kan den ikke placeres? Lad os begynde helt nede på jorden!

Vi tror på hinanden. Det er noget helt grundlæggende i livet. Hvis jeg siger, at jeg har taget kage med til kaffen, så vil I sikkert tro mig. Vi har en grundlæggende tro eller tillid til hinanden.

Også i Det Nye Testamente kan der tales om tro på en sådan overordnet måde, at troen beskrives som noget grundlæggende hos mennesket.

Eksempel: Hebræerbrevet kap. 11,1: ”Tro er fast tillid til det der håbes på, overbevisning om det der ikke ses.”

Det er en meget præcis og fin definition af tro. For selve det at tro er ikke væsensforskellig, hvad enten vi tror på Gud eller på hinanden. Det er et spørgsmål om at have tillid til noget eller nogen. At tro er at give håbet retning. At tro er at give livet en retning. At tro kræver et engagement. At tro betyder, at man tør satse på noget eller nogen, og det har samtidig både nogle følelsesmæssige og intellektuelle konsekvenser. Tror man på noget, bliver man også bundet til det og det er med til at tegne ens verdensbillede.

Troen har en genstand

Troen rettes mod nogen eller noget. Vi ikke bare tror men vi tror på nogen eller noget.

Troen har et indhold

Martin Luther sagde: "Hjertets tro og tillid skaber begge dele, Gud og afgud." Luther vidste også, at det at tro er noget helt grundlæggende hos et menneske – hvad enten det menneske er kristen eller ej. Det afgørende er derfor, hvad det er, vi tror på.

"Det er bedre at sidde på kroen og tænke på kirken, end at sidde i kirken og tænke på kroen." Sådan lyder folkeviddet. Det er da også en dejlig sætning: Den ligesom retfærdiggør ens medfødte dovenskab. Ja, den gør mere end det: Den siger faktisk, at det er gud velbehageligt ikke at bekymre sig om alt det der med troen og kristendommen, for vi kan alligevel ikke koncentrere os om det. Det ville jo bare være hykleri, hvis vi prøvede. Men det er en problematisk sætning. For den overser, at det at være kristen, det at tro, er noget, der også skal læres. Det er noget, der skal høres. Der er noget, der skal modtages.

Det er med kristentroen som med frisk luft: Man kan ikke få den i lungerne uden at gå ud af sin dør. Troen kommer ikke af sig selv. Troen er noget, der skal læres, prøves og tæmmes for at holdes ved lige. Akkurat på samme måde som en pianist hver dag må øve sig – for ellers mister han eller hun sine færdigheder.

Slå op på Rom. 10, 17: "Troen kommer af det, som høres, og det, der høres, kommer i kraft af Kristi ord."

Kristentroen lever af det, den hører – det vil sige, det er ved at stifte bekendtskab med kristendommen og dens forkyndelse, at troen opstår. Derfor: Når man kan sige, at troen er noget, der skal læres eller indøves, så er pointen ikke, at vi skal optræne en særlig evne. At indøve troen er derimod at høre om troens indhold. Det er igen og igen at lade sig tiltale af kristendommens budskab og lade det kaste lys over ens liv.

Giv mig mere tro

Læs teksten Luk. 17,5-10.

Situationen: Disciplene beder om mere tro. Jesus svarer dem, at havde de blot tro som et sennepskorn kunne de bede et morbærtræ om at flytte sig ud i havet. Dernæst fortæller han en lille lignelse om nogle tjenerne, der blot skal gøre, hvad de har fået besked på. - "Giv os en større tro!" Ja, det kunne jo være dejligt – at få en større tro. Det er jo en af de sætninger, der fint illustrerer, at der ikke er sket så forfærdelig meget i de omtrent 2000 år, der er mellem disciplene og os.

Til eftertanke

Er det meningen med troen, at den skal være så brændende, at den kan vække de døde og gøre de syge raske, flytte rundt på træer og bjerge og andre mennesker? Er det overhovedet meningen med tro, at den skal skabe mirakler? Det er netop problemet: Vi misforstår så tit, hvad tro er. Akkurat ligesom disciplene gjorde. For hvad er det, Jesus gør? Han afviser deres bøn om mere tro. "Havde I tro som et sennepsfrø, kunne I sige til dette morbærtræ: Ryk dig op med rode, og plant dig i havet! og det ville adlyde jer." Det er et slags goddag-mand-økseskaft svar. Eller en avanceret form for humor. For hvad i alverden skal morbærtræer i havet? Eller hvem kunne det gavne, at himlen var fuld af flyvende træer på vej mod de store oceaner?

Vi skal ikke, vil Jesus sige, skrabe tro til os som en slags troskapitalister, hvor mere vil have mere, og hvor meningen med det hele kommer til at ligge i selve formueforøgelsen. For sådan hænger det slet ikke sammen – det er ligeså absurd som træer, der gror ude i havet. Troen er ikke en eller anden evne hos os selv, som vi skal passe og pleje – for så forsvinder den med sikkerhed. Vi skal noget andet: Rette blikket derhen, hvor troværdigheden ligger. Dér, hvor formuen i kristen forstand findes: Og det er ikke hos os selv. Det er hos Gud, det er hos Jesus.

Det er afgørende for Jesus at vise, at tro grundlæggende er noget, man er. Man er tro over for noget eller nogen. Man er trofast. Det er derfor, Jesus fortæller en lille lignelse om de unyttige tjenere, der bare gør det, de har fået besked på. Det er det, man forventer af tjenere. Hverken mere eller mindre. At de er trofaste. Sand tro handler derfor ikke om dig eller mig, hvad vi kan eller ikke kan, hvad vi har eller ikke har.

At tro er at være tro mod Gud. Det vil sige at stole på det, han fortæller os. Her er hverken stor, større eller størst – det handler alene om én ting: At åbne ørerne og tage imod, når Gud taler til os.